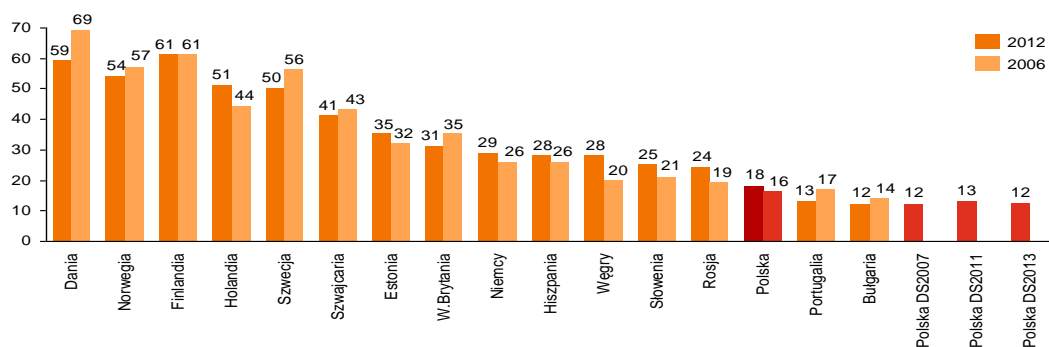

- **Ryzyko korupcji** – związane przede wszystkim z obecnością tego zjawiska w Polsce oraz jego konsekwencjami dla rozwoju działań gospodarczych.

4.9.1. Etyka i postawy społeczne

Jednym z podstawowych czynników kształtowania postaw oraz kapitału społecznego danego kraju jest zaufanie. Ta cecha dotyczy zarówno relacji między pojedynczymi ludźmi, jak również pomiędzy reprezentowanymi przez nich przedsiębiorstwami, sektorami, społecznościami, grupami zawodowymi itp. Pod względem ogólnego poziomu zaufania Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc wśród krajów objętych badaniem *European Social Survey (ESS)*.¹³ Zgodnie z jego wynikami, zaledwie mniej niż 1/8 respondentów zgadza się z tezą, że „większości ludzi można ufać”. Dla porównania w większości państw skandynawskich wynik odpowiedzi pozytywnych był trzykrotnie wyższy.¹⁴

Polacy znacznie rzadziej niż przedstawiciele innych społeczeństw wierzą też w dobre intencje innych ludzi - taką postawę przyjmuje zaledwie 14% respondentów natomiast 16% uważa, że ludzie najczęściej starają się być pomocni.¹⁵

Źródło danych: dla wszystkich krajów, włącznie z Polską ESS – *European Social Survey* 2006 i 2012 (odsetek odpowiedzi 7-10 na skali 0 – „ostrożności nigdy za wiele”, 10 – „większości ludzi można ufać”), dla Polski DS. – *Diagnoza Społeczna* z lat 2009-2013 (odsetek odpowiedzi „większości ludzi można ufać” na skali: większości ludzi można ufać, ostrożności nigdy za wiele, trudno powiedzieć).

Rysunek 21 Odsetek osób w wieku 16 lat i więcej ufających innym ludziom.

Zaufanie jest jedną z kluczowych składowych kapitału społecznego (obok aktywności organizacyjnej, poziomu korupcji, etyki korporacyjnej), którego poziom, pozwala w znaczącym stopniu przewidzieć tempo wzrostu gospodarczego w kolejnych 12 latach.¹⁶ Badania dowodzą, że poziom zaufania społecznego ma duży wpływ na rozwój gospodarczy, a zatem jest też istotny z punktu widzenia gospodarki niskoemisyjnej. Z badań wynika również, że, podczas gdy jednostki w Polsce radzą sobie coraz lepiej, to wspólnoty i społeczności nie potrafią działać jako efektywne organizmy.¹⁷ O dobro wspólne dbamy tylko, dlatego, że zmuszają nas do tego regulacje prawno-podatkowe, nie zaś dlatego, że czujemy się za nie współodpowiedzialni.

¹³ Europejska Diagnoza Społeczna 2013, dostępna na stronie <http://www.europeansocialsurvey.org/data/>, konsultowana dn. 27 marca 2014r.

¹⁴ Human Development Report 2013, United Nations Development Programme, 2013

¹⁵ Wg Europejskiej Diagnozy Społecznej z 2013 r.

¹⁶ (Czapiński, 2011b).

¹⁷ Wg Europejskiej Diagnozy Społecznej z 2013 r

